

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 271/09-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti L. M., B., zastúpeného advokátkou JUDr. M, H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 242/1996, za účasti Okresného súdu Bratislava V, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 242/1996 p o r u š e n é b o l o .

2. L. M. p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 3 000 € [slovom tritisíc eur (90 378 Sk)], ktoré je Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť L. M. trovy konania v sume 292,38 € [slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov (8 808,24 Sk)] na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. M. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2009 doručená sťažnosť L. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 242/1996, ktorého predmetom je rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“).

Sťažovateľ podal návrh 1. októbra 1996. Konanie okresnému súdu trvalo do vyhlásenia rozsudku (3. marca 2009) viac ako 12 rokov, pričom rozsudok nie je právoplatný, pretože sťažovateľ aj odporkyňa podali proti nemu odvolanie. Podľa sťažovateľa došlo k prietahom nečinnosťou okresného súdu, jeho neefektívnym postupom, ako aj nesprávnym procesným postupom, na ktorý poukázal hlavne v súvislosti so zisťovaním peňažných prostriedkov na bankových účtoch odporkyne, ktoré boli tiež zahrnuté do návrhu. Okresný súd začal zisťovať pohyby na týchto účtoch v čase, keď listiny o účtoch boli už skartované, a rozhodujúce skutočnosti sa tak nedali zistiť, pričom sťažovateľ sám nemohol tieto dôkazné prostriedky zabezpečiť.

Sťažovateľ preto žiadal, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho práva, a v nadväznosti na to, aby prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ žiadal tiež finančné zadosťučinenie v sume 13 000 € a áhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 271/09-11 zo 7. augusta 2009 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Vzhľadom na oznámenie právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvali na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 2054/09 z 22. októbra 2009 uviedol podrobný priebeh konania, ktorý v závere takto sumarizoval:

„Z vyššie uvedenej chronológie vyplýva, že v istých časových obdobiach nebolo konané plynule, avšak poukazujem aj na to, že pojednávania boli viackrát odročované, keď sa účastníci na pojednávanie nedostavili resp. nedostavili sa ich právni zástupcovia, ktorí žiadali pojednávanie odročiť. V troch prípadoch právni zástupcovia žiadali pojednávanie odročiť za účelom mimosúdnej dohody, ku ktorej nedošlo. Ďalej poukazujem na to, že na súde nie je evidovaná sťažnosť na prieťahy konania od účastníkov konania resp. ich právnych zástupcov.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala k vyjadreniu okresného súdu stanovisko v podaní doručenom 11. novembra 2009, v ktorom označila predmetné vyjadrenie za nepresné, účelové, a tým aj nepresvedčivé. Nesúhlasila hlavne s vyjadrením okresného súdu, že pre neúčast' odporcu, resp. jeho právnej zástupkyne boli odročené viaceré pojednávania, k čomu uviedla: *«z počtu 38 súdom určených pojednávanií sme sa ja, resp. moja právna zástupkyňa nezúčastnili len 4 pojednávanií (15. decembra 1997, 11. februára 2003, 14. septembra 2004 a 6. októbra 2005). Moja neúčast', ako aj neúčast' mojej právnej zástupkyne na týchto 4 pojednávaniach sme ospravedlnili a vždy aj riadne odôvodnili. Preto vyjadrenie Okresného súdu Bratislava V o tom, že „pojednávania boli viackrát odročované z dôvodu neúčasti účastníkov, resp. ich právnych zástupcov“ je nepresné a zavádzajúce.»* V ďalšej časti podania právna zástupkyňa sťažovateľa zopakovala argumentáciu, ktorá je už

obsahom sťažnosti a preukazuje podľa nej sťažovateľom namietané porušenie jeho práv v dôsledku zdĺhavého a neefektívneho postupu okresného súdu.

II.

Z obsahu sťažnosti, vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 242/1996 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Sťažovateľ podal 1. októbra 1996 návrh na vyporiadanie BSM. V apríli 1997 okresný súd zaslal návrh na vyjadrenie odporkyni, sťažovateľa vyzval, aby oznámil približnú zostatkovú hodnotu vecí patriacich do BSM, a pripojil spis účastníkov týkajúci sa konania o rozvod manželstva. Podaním doručeným 30. októbra 1997 sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne urgoval nariadenie pojednávania. Okresný súd 20. novembra 1997 určil termín pojednávania na 15. december 1997. Právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala o zmenu termínu z dôvodu kolízie s pojednávaním v inej veci, pričom oznámila, že sťažovateľ trvá na jej prítomnosti.

Na ďalší termín 15. januára 1998 sa sťažovateľ nedostavil z dôvodu práceneschopnosti. Nasledujúce pojednávanie nariadené na 17. február 1998 sa neuskutočnilo pre neprítomnosť odporkyne. Pojednávanie z 28. apríla 1998 bolo odročené z dôvodu rokovania o mimosúdnej dohode, výsledok ktorého mali účastníci oznámiť okresnému súdu do 15. augusta 1998. Prípisom z 30. septembra 1998 okresný súd vyzval účastníkov, aby oznámili, či došlo medzi nimi k mimosúdnej dohode. Z odpovedí doručených 19., resp. 21. októbra 1998 vyplýva, že k dohode nedošlo.

Podaním doručeným 4. marca 1999 sťažovateľ žiadal okresný súd o nariadenie pojednávania. Okresný súd 9. apríla 1999 nariadil pojednávanie na 13. máj 1999. Na tomto pojednávaní účastníci prejavili záujem o mimosúdne vyriešenie veci, a preto bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že okresný súd vyčká na oznámenie sťažovateľa o výsledku dohody. Prípisom z 10. decembra 1999 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či berie návrh späť, alebo žiada pokračovať v konaní.

Podaním doručeným 17. januára 2000 sťažovateľ oznámil, že k mimosúdnej dohode nedošlo a žiada o určenie termínu pojednávania. Okresný súd 16. februára 2000 nariadil pojednávanie na 6. apríl 2000. Toto pojednávanie sa opäť neuskutočnilo pre neprítomnosť účastníkov a právneho zástupcu odporkyne, ktorý písomne žiadal o určenie nového termínu. Na pojednávanie 19. mája 2000 sa nedostavil sťažovateľ z dôvodu práceneschopnosti a okresný súd bez prerokovania veci pojednávanie odročil z dôvodu poskytnutia lehoty odporkyňi na doplnenie vyjadrenia k návrhu. Prípismi z 25. júla 2000 a 14. septembra 2000 okresný súd žiadal odporkyňu o predloženie vyjadrenia a 18. októbra 2000 nariadil pojednávanie na 14. december 2000. Okresný súd toto pojednávanie opäť odročil po zistení, že sa nedostavil právny zástupca odporkyne.

Odporkyňa a jej právny zástupca sa nedostavili ani na ďalšie pojednávanie nariadené na 22. február 2001. Pred začatím pojednávania z 10. mája 2001 požiadali právni zástupcovia účastníkov o poskytnutie lehoty na mimosúdne rokovanie pre účely upresnenia, čo z vecí, ktoré sú predmetom BSM, je sporné. K dohode opäť nedošlo a okresný súd na pojednávaní 4. septembra 2001 pristúpil k vypočutiu sťažovateľa. Na nasledujúce pojednávanie 4. decembra 2001 sa nedostavili účastníci konania (sťažovateľ z dôvodu práceneschopnosti).

Sťažovateľ sa nezúčastnil ani na pojednávaní 12. februára 2002 (jeho neúčast' ospravedlnila právna zástupkyňa pre dlhodobú práceneschopnosť), na ktorom bola vypočutá odporkyňa. Okresný súd pokračoval vo výsluchu odporkyne aj na pojednávaní 18. apríla 2002. Prípismi z 24. apríla 2002 adresovanými S., a. s., B., V., a. s., B., a L., a. s., B., okresný súd žiadal o poskytnutie informácií o stave a pohyboch na účtoch odporkyne. Odpovede z jednotlivých bánk boli doručené v júni 2002. Pojednávanie nariadené na 2. júl 2002 bolo preložené na 7. august 2002. Toto pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu. Ďalší termín pojednávania bol určený na 15. október 2002. Podaním doručeným 27. septembra 2002 právna zástupkyňa sťažovateľa navrhla okresnému súdu, aby opäť požiadal S., a. s., a V., a. s., o zaslanie výpisov z účtov odporkyne s poukazom na archivačnú dobu týchto dokladov. Na pojednávanie z 15. októbra 2002 sa nedostavil sťažovateľ a jeho právna zástupkyňa namietla zastúpenie právneho

zástupcu odporkyne komerčným právnikom, a preto bolo pojednávanie odročené na 7. november 2002. Na tomto pojednávaní okresný súd vypočul svedkyňu. Nasledujúce pojednávanie 12. decembra 2002 sa nekonalo pre neprítomnosť účastníkov.

Na ďalšie pojednávanie 11. februára 2003 sa opäť nikto nedostavil, keďže právni zástupcovia oboch účastníkov konania svoju neprítomnosť ospravedlnili kolíziou s termínmi v iných veciach. Okresný súd 5. novembra 2003 nariadil pojednávanie na 15. január 2004.

Pojednávanie z 15. januára 2004 bolo opäť odročené pre neprítomnosť účastníkov. Sťažovateľ sa nedostavil ani na nasledujúce dve pojednávania 11. marca 2004 a 25. mája 2004, prítomná bola len jeho právna zástupkyňa. Neuskutočnilo sa ani pojednávanie nariadené na 14. september 2004, tentoraz z dôvodu na strane právnej zástupkyne sťažovateľa. Na pojednávaní z 26. októbra 2004 nebol sťažovateľ prítomný z dôvodu práceneschopnosti, po vyjadreniach odporkyne a právnej zástupkyne sťažovateľa bolo pojednávanie odročené z dôvodu vyžiadania spisu od S. B. a správy od S., a. s.

Okresný súd vypracoval obidve výzvy 18. marca 2005. Prípismi z 21. a 29. júna 2005 okresný súd doplnil údaje požadované S., a. s. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené 19. augusta 2005 na 6. október 2005. Toto pojednávanie sa neuskutočnilo, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila, že sa ho nemôže zúčastniť pre kolíziu s pojednávaním v inej veci, pričom sťažovateľ trvá na jej osobnej účasti. Na ďalšie pojednávanie nariadené na 13. december 2005 sa dostavila len právna zástupkyňa sťažovateľa, ktorá ospravedlnila neprítomnosť sťažovateľa z dôvodu choroby. Okresný súd jej uložil zabezpečiť účasť sťažovateľa na nasledujúcom pojednávaní 14. februára 2006. Sťažovateľ sa na tento termín opäť nedostavil a okresný súd pojednával v jeho neprítomnosti. Prípisom z 9. marca 2006 okresný súd žiadal ďalšie listiny od S. B. Pojednávanie nariadené na 4. apríl 2006 sudkyňa zrušila na žiadosť odporkyne z dôvodu jej zahraničnej služobnej cesty. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 16. mája 2006 a bolo odročené na účely výsluchu svedkov. Na pojednávaní 29. júna 2006 bola vypočutá svedkyňa a okresný súd ho odročil na neurčito s tým, že rozhodne o vykonaní ďalších dôkazov.

Uznesením z 23. apríla 2007 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností, ktorej uložil určiť všeobecnú trhovú cenu 3-izbového bytu, ku ktorému sa viažu členské práva v bytovom družstve, ktoré sťažovateľ tiež zaradil do BSM. Po doručení uznesenia účastníkom a ich právnym zástupcom (v máji 2007) uložila sudkyňa kancelárii dať spis na lehotu do 15. augusta 2007 a 12. novembra 2007 dala pokyn doručiť uznesenie znalkyni.

Znalecký posudok bol predložený 29. januára 2008. Okresný súd 7. februára 2008 nariadil pojednávanie na 18. marec 2008. Na žiadosť právneho zástupcu odporkyne bol termín zmenený na 3. apríl 2008. V zmysle uznesenia prijatého na tomto pojednávaní, okresný súd prípisom z 20. mája 2008 požiadal o podanie správy S. B. a požiadal o pripojenie rozvodového spisu účastníkov. Nasledujúci termín pojednávania určený na 10. jún 2008 bol zrušený na žiadosť právneho zástupcu odporkyne. Ďalšie pojednávanie nariadené na 2. október 2008 sa neuskutočnilo opäť z dôvodu neúčasti odporkyne a jej právneho zástupcu, ktorý žiadal o zmenu termínu vzhľadom na plánovanú účasť na pracovnom seminári. Ďalšie pojednávanie sa konalo 11. novembra 2008, na ktorom bola vypočutá znalkyňa.

Na pojednávaní 29. januára 2009 okresný súd vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil ho na 24. február 2009 pre účely vyhlásenia rozsudku. Zákonná sudkyňa 23. februára 2009 zmenila termín na 3. marec 2009. Na tomto pojednávaní bol vyhlásený rozsudok. Sťažovateľ aj odporkyňa podali proti nemu odvolanie (doručené 19. marca 2009). Uzneseniami z 20. marca 2009 okresný súd uložil sťažovateľovi a odporkyňi zaplatiť súdny poplatok za podané odvolania. Podaním doručeným 8. apríla 2009 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu z 20. marca 2009 a súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Prípisom zo 14. apríla 2009 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby preukázal splnenie podmienok na oslobodenie. Sťažovateľ predložil okresnému súdu príslušné tlačivo 11. mája 2009 a okresný súd uznesením z 23. júna 2009 o jeho žiadosti rozhodol tak, že mu oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. Okresný súd vypracoval 27. júla 2009 predkladaciu správu a zaslal spis

zo všetkými opravnými prostriedkami Krajskému súdu v Bratislave, ktorému bol spis doručený 5. augusta 2009.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom súdneho konania je rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie BSM. Tento typ konania je bežnou súčasťou občianskoprávnej agendy všeobecných súdov a rozhodovacia činnosť v obdobných veciach sa opiera o ustálenú judikatúru. Faktická zložitost' veci v tomto druhu konania býva ovplyvnená rozsahom dokazovania, ktorý je podmienený počtom a povahou vecí zaradených do BSM, súhlasnými alebo nesúhlasnými stanoviskami účastníkov konania

a spravidla nariadením znaleckého dokazovania, ktoré je potrebné na určenie hodnoty vecí. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať, že ani prípadná faktická zložitosť veci nezavahuje príslušný súd povinnosti konať o veci bez zbytočných prieťahov, keďže nároky na rozsah dokazovania by mohli zbaviť okresný súd zodpovednosti za pretrvávajúcu právnu neistotu sťažovateľa len vtedy, ak by sa priebežne a pritom efektívne a v primeranom čase s faktickou zložitosťou veci vysporiadal (II. ÚS 181/04).

Ústavný súd v danej veci nezistil také okolnosti, na základe ktorých by konštatoval skutkovú zložitosť konania, a navyše, podľa názoru ústavného súdu žiadna skutková zložitosť nemôže ospravedlniť 12 rokov trvajúce súdne konanie na jednom stupni súdnictva o veci, ktorá svojou povahou nie je právne zložitá a o ktorej sa vzhľadom na množstvo a druh vecí patriacich do BSM nevykonávalo ani mimoriadne rozsiahle dokazovanie.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zo súdneho spisu zistil, že sťažovateľ sa nedostavil na takmer polovicu z nariadených pojednávaní (nebol prítomný na pojednávaní 15. decembra 1997, 15. januára 1998, 6. apríla 2000, 19. mája 2000, 4. decembra 2001, 12. februára 2002, 15. októbra 2002, 12. decembra 2002, 11. februára 2003, 15. januára 2004, 11. marca 2004, 25. mája 2004, 14. septembra 2004, 26. októbra 2004, 6. októbra 2005, 13. decembra 2005, 14. februára 2006), hoci vo väčšine prípadov sa ospravedlnil prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Aj keď neprítomnosť sťažovateľa nebola vždy dôvodom odročovania uvedených pojednávaní, táto skutočnosť mala vplyv na dĺžku posudzovaného konania. Sťažovateľ tiež prispel k predĺženiu konania tým, že po prvom pokuse o mimosúdne riešenie sporu opakovane uviedol (na pojednávaní 13. mája 1999 a 10. mája 2001), že má záujem na mimosúdnom rokovaní o veci s odporkyňou a na ten účel bola okresným súdom poskytnutá lehota, pričom sťažovateľ neoznámil včas výsledok týchto rokovaní. Iné skutočnosti, ktorými by sťažovateľ prispel k predĺženiu konania, ústavný súd nezistil.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri posudzovaní postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal zo svojej judikatúry (napr. II. ÚS 156/03), podľa ktorej prietahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevylučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, než je primerané povahe veci, ak ide o zbytočný prietah zapríčinený nečinnosťou súdu alebo jeho neefektívnou činnosťou neodstraňujúcou plynulo právne i faktické prekážky smerujúce k čo najskoršiemu ukončeniu veci právoplatným rozhodnutím.

Posudzované konanie trvalo od doručenia návrhu do vyhlásenia prvostupňového rozhodnutia 12 rokov a 5 mesiacov. Okresný súd síce nariadil množstvo pojednávanií, väčšina z nich však bola odročená bez meritórneho prerokovania veci. Okresný súd až v apríli 2002, t. j. po 5 a pol roku od začatia konania pristúpil k zabezpečeniu dokladov k bankovým účtom, keď väčšinu požadovaných informácií už nebolo možné poskytnúť, a znalecké dokazovanie na určenie ceny bytu nariadil až v apríli 2007, t. j. viac ako po 11 rokoch od začatia konania, čo ústavný súd nepovažuje za efektívny procesný postup pri vykonávaní dokazovania, teda taký, ktorý by účinne smeroval k zabezpečeniu podkladov potrebných pre rozhodnutie v lehote primeranej zložitosti veci.

Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu aj opakované kratšie obdobia nečinnosti, a to od 19. októbra 1998 do 9. apríla 1999, od 11. februára 2003 do 5. novembra 2003, od 26. októbra 2004 do 18. marca 2005, keď okresnému súdu trvalo viac ako 4 a pol mesiaca vypracovanie dožiadaní podľa uznesenia prijatého na ostatnom pojednávaní, od 29. júna 2006 do 23. apríla 2007 a od júna 2007 do 12. novembra 2007, keď okresný súd zaslal uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania znalkyni.

Ústavný súd na základe týchto skutočností vyhodnotil postup okresného súdu v predmetnej veci ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným prietahom zo strany okresného súdu v dôsledku jeho neefektívneho postupu, ako aj nečinnosti, čím došlo k porušeniu

základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože v čase rozhodovania ústavného súdu už prebiehalo odvolacie konanie vo veci sťažovateľa, ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať v tejto veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen rozhodnutie o porušení, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 13 000 €. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na dĺžku prvostupňového konania

a zbytočné priesťahy v postupe okresného súdu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku súdneho konania, konštatované zbytočné priesťahy a zistený podiel sťažovateľa na dĺžke konania ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 3 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd prihliadol pritom na to, že o veci okresný súd v čase rozhodovania ústavného súdu už meritórne rozhodol.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. M. H. Ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) vykonané v roku 2009 podľa § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov po 115,90 € za každý úkon a režijný paušál po 6,95 €, po zvýšení o daň z pridanej hodnoty, ktorej platiteľkou je právna zástupkyňa, spolu v sume 292,38 €. Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi uplatnenú náhradu trov právneho zastúpenia vo zvyšnej časti (146,19 €) za stanovisko právnej zástupkyne k vyjadreniu okresného súdu z dôvodu, že z tohto podania nevyplývali žiadne ústavne relevantné skutočnosti vo vzťahu k predmetu konania.

Okresný súd je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia podľa bodu 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2009